

02 FEB 2012

Justisdepartementet, Innvandringsavdelingen,
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

Høringssvar

”I velferdstatens venterom, mottakstilbudet for asylsøkere” NOU 2011-10

Fra : Sel kommune

Til: Justis- og politidepartementet, innvandringsavdelingen

Dato: 23.01.2012

Innledning

Vi viser til høringsbrev av 4. juni 2011 med utsatt høringsfrist 1. februar 2012. Rapporten er utarbeidet av et utvalg ledet av Gunnar Berge. Utvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 27. oktober 2009 og levert justisdepartementet 6. juni 2011. Utredningen omtaler innholdet og organisering av mottakstilbudet for asylsøkere i Norge med forslag til endringer i lov og organisering.

Utredningen inneholder forslag til styrket eksternt tilsyn. I forslaget påpekes også asylsøkernes rett til å omfatte flere tjenester etter den nye helse- og omsorgsloven enn de har i dag. Det betyr at tjenestetilbudet til asylsøkere er avhengig av et godt samarbeid mellom vertskommunens tjenesteområder og asylmottakene.

Sel kommune har siden april 2010 vært vertskommune for Sel Statlige Asylmottak. Vi har med grunnlag i våre erfaringer valgt å gi høringsvar på følgende deler av høringen:

Del 111 Mottakstilbudets organisering og rammer

12 Vertskommune

18 Bemanning, kompetanse, roller

19 Tilsyn

Del 1V Mottakstilbudets innhold

22 Innkvartering av asylsøkere

25 Asylsøkere og helsetjenester

26 Barn

29 Aktiviteter

Vertskommune

Sel kommune har god erfaring med å koordinere internt i kommunen mellom de ulike sektorene. En tverrfaglig støttegruppe for asylmottaket i kommunen bestående av representanter fra grunnskole og barnehage, voksenopplæring, helsestasjon, smittevernlege og psykisk helse, startet arbeidet i god tid før mottaket var på plass. Flyktningkonsulentene fikk ansvar for å koordinere tjenestene, rapportere videre til administrasjonen og være kontaktperson til mottaket. Vi valgte å gjøre dette selv om det var noe usikkert om det ble et mottak i kommunen. Vi har ellers erfart at mottaksansatte ofte har mangelfull kunnskap om lokalsamfunnet noe som har gjort at det til tider har vært vanskelig å bygge nettverk.

Sel kommune støtter følgende anbefalinger i driftsfasen:

- Styrking av den tverrsektorielle samhandlingen i kommunene
- Styrking av lokalkunnskap blant mottaksansatte
- Konkretisering av lokalsamarbeid i rammebetingelsene for mottak

Sel kommune støtter ellers utvalgets anbefalinger på følgende pkt.:

- Forholdet mellom vertskommunens utgifter og kommunestørrelse bør utredes og være grunnlag for differensiering av vertskommunetilskuddet
- Hvordan vertskommunen kan få dekket utgifter til spesielt ressurskrevende personer på en bedre måte enn i dag bør utredes
- Nye vertskommuner bør få et engangstilskudd på 100 000,-kr til planlegging og forberedelser
- Vertkommunetilskuddet bør være noe lengre enn mottakets driftsperiode

Bemanning, kompetanse, roller

Sel kommune støtter utvalgets anbefalinger på følgende pkt.:

- Arbeidet på mottakene organiseres slik at det som hovedregel er personale til stede på ettermiddag og kveld
- Det stilles krav til jevnlig risikovurderinger ved det enkelte mottak
- Beboerne trekkes aktivt inn i arbeidet med sikkerhet på mottakene

Tilsyn

Sel kommune støtter utvalgets anbefalinger om større rettssikkerhet for asylsøkere med et styrket eksternt tilsyn lagt til Fylkesmannen. Organiseringen av tilsyn med mottakene må sees i sammenheng med Fylkesmannens øvrige tilsyn med helse-, sosial- og barneverntjenester.

Innkvartering av asylsøkere

Sel kommune støtter utvalgets anbefalinger på følgende pkt.:

- I ankomstfasen og på transittmottak kan det aksepteres en lavere standard på innkvartering enn i mottak beregnet på lengre opphold
- Standarden i ordinære mottak bør være slik at familier sikres egne boenheter bestående av soverom., oppholdsrom, bad og spiseplass
- Enslige bør sikres enerom etter et års botid
- Det bør fastsettes retningsgivende normer for fellesarealer og utstyr som skal være tilgjengelig for beboerne

Asylsøkere og helsetjenester

Sel kommune støtter spesielt opp om at tiltak vedrørende psykisk helse vektlegges. Vi opplever at mange av asylsøkerne har opplevd svært traumatiske opplevelser, stor usikkerhet om framtida og ofte fravær av sosiale nettverk. Sel kommune støtter utvalgets anbefalinger på følgende pkt.:

- Lettere tilgang til midlertidig arbeidstillatelse
- Rettighetsfesting av språkopplæring
- Vektlegging av beboermedvirkning i mottakene og bedre boforhold ved lang oppholdstid

Sel kommune har ellers god erfaring med at helsesøster er organisert til helsestasjonen og med faste dager på mottaket. Smittevernlegen i kommunen har arbeidet med asylsøkere i hovedsak. Han får dermed god kunnskap og erfaring innen området. Smittevernlegen har og en fast dag i uken som gjør samarbeid med helsesøster lettere. Det er som utvalget påpeker, ikke lett å velge fastlege når alt er ukjent.

Barn

Sel kommune støtter utvalgets flertall som understreker at asylsøkendes barn i størst mulig grad likestilles med andre barn når det gjelder velferdstilbud.

Utvalgets flertall anbefaler at barn som er asylsøkere omfattes av det samme skole- og barnehage tilbudet som andre barn i samfunnet. Flertallet anbefaler at regjeringen fremmer forslag om rett til barnehage for asylsøkere overfor Stortinget og / eller inkluderer inkluderer kostnadene som knytter seg til barnehageplass for asylsøkere i budsjettforslag til Stortinget.

I påvente av at rett til barnehageplass innføres, anbefaler flertallet en utvidelse av gjeldende ordning med tilskudd til barnehageplass for asylsøkere slik at to- og treåringer sikres tilbud om plass i barnehage.

Sel kommune støtter utvalget anbefaling om at asylsøkere i alderen 16-17 år gis rett til videregående utdanning.

Aktiviteter

Sel kommune støtter utvalgets anbefaling om en lovfestet rett til norskopplæring for asylsøkere. Utvalget skriver videre i sin anbefaling at norskopplæring for beboere i ordinære mottak er en vesentlig faktor for asylsøkeres psykiske helse, mestringsevne og evne til integrering. Verken for personer som skal integrere seg i Norge, eller for dem som må returnere til hjemlandet, vil det være hensiktsmessig å leve en passiv tilværelse.

Med hilsen

Sjur Mykletun
Administrasjonsjef

Saksbehandler: Solveig Granly Kristiansen (flyktningkonsulent)